

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบการจัดการป่าชุมชนและการใช้ประโยชน์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

กรณีศึกษา : พื้นที่ป่าชุมชนเขาน้อย อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

การศึกษารูปแบบการจัดการป่าชุมชนและการใช้ประโยชน์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : พื้นที่ป่าชุมชนบ้านเขาน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลธรรมเสน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจกับผลสำเร็จเกี่ยวกับป่าชุมชน และปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชน ทั้งนี้เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการป่าชุมชนของกรมป่าไม้ในอนาคตต่อไป

การศึกษาด้านเศรษฐกิจ (economic) โดยการพูดคุยซักถามกับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติชุมชน และใช้แบบสัมภาษณ์สอบถามข้อมูลทางเศรษฐกิจ เช่น รายได้ รายจ่าย อาชีพ ฯลฯ รวมถึงข้อมูลการพึงพิงป่าของชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weight mean score) นอกจากนี้ยังทำการศึกษามุมมองและความคิดเห็นต่อปัญหาแล้วแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นและนำมาสรุปในเชิงพรรณนา ผลการศึกษารูป ได้ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า กำลึงผลิตและมูลค่าของผลผลิตจากป่าชุมชนที่มีการเก็บหาเพื่อใช้ประโยชน์มี 4 ประเภท ได้แก่ พืชผักผลไม้ เช่น หน่อไม้ ผลผลิตเฉลี่ยต่อปีประมาณ 4,000 กิโลกรัม มูลค่าทั้งหมดประมาณ 40,000 บาท เห็ดต่างๆ เช่น เห็ดโคน เห็ดรวก ผลผลิตเฉลี่ยต่อปีประมาณ 1,100 กิโลกรัม มูลค่าประมาณ 220,000 บาท และสมุนไพรต่างๆ ผลผลิตเฉลี่ยต่อปีประมาณ 15,000 กิโลกรัม มูลค่าประมาณ 105,000 บาท ส่วนสัตว์และแมลงกินได้ใช้เพียงเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น รวมมูลค่าผลผลิตทุกประเภททั้งสิ้นประมาณ 365,000 บาท และเมื่อสอบถามเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจหลังจากที่ได้มีการดำเนินการจัดตั้งป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่า เดิมรายได้จากการขายผลผลิตจากป่าของชุมชนมีน้อยเนื่องจากสภาพป่าเสื่อมโทรมมาก ผลผลิตจากป่ามีปริมาณน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการเพราะมีคนเข้ามาใช้ประโยชน์จำนวนมาก ส่วนการถือครองที่ดินเป็นโฉนดที่ดินทั้งหมด

ส่วนในด้านการบริหารจัดการป่าชุมชนพบว่า กลุ่มที่มีบทบาทในการบริหารจัดการป่าชุมชนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีฐานะปานกลาง และมีความหลากหลายในเรื่องอายุของสมาชิกป่าชุมชน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบทบาทของเจ้าหน้าที่ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐควรเข้าไปส่งเสริมอาชีพที่เกี่ยวกับป่าไม้ ส่งเสริมให้มีการปลูกและฟื้นฟูสภาพป่า ส่งเสริมให้คนในชุมชนบ้านเขาน้อยและชุมชนข้างเคียงได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่า เพื่อให้ป่าชุมชนแห่งนี้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่ยั่งยืนของชุมชนต่อไปในอนาคต